

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Maximiliani Sandaei E Societate Iesv Doctoris
Theologi Architectura Christiana**

Sandaeus, Maximilianus

Coloniae Agrippinae, 1653

Sermo XV. Vectis Christi, Vsus legitimus Verbi Dei. Vectis Diaboli. Abusus
Verbi Dei.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46065](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46065)

ad dispensandum cum ijs, qui in partibus Septentrionalibus ad ieiunandum totâ Quadragesima adduci non possunt: vt videlicet aliquoties in hebdomade qualibet ieiunare sufficiat.

ITA QUE si diebus istis hilariûm instiger vos falsitatis Architectus Cacodæmon ad intemperantiam, ad lasciuiam, ad impuritatem improbitatemque, quasi licet Diuina Bacchanalium tempore, vt non vigeat apud omnes, ita nullos obliget, quod consuetudine abrogata sit. Si in Quadragesima suggerat: liberè comedas quidlibet, & quandoquæ collibitum fuerit; consuetudinis id est Germanicæ, Responde audacter, calidè, & sine peccato, iracundè: Architecte malorum omnium Diabole, sit tibi tuus ille Vectis in damnationem. Consuetudinem omnem detestamur, qua Verbum DEI impetitur. Sis maledictus in æternum, qui euerrere conaris Verbum Domini, quod manet in æternum. Sit benedictum Nomen Domini in æternum, quia est Patris, & Filij, & Spiritus Sancti, qui viuit & regnat in æternum. AMEN.

SERMO XV.

VECTIS CHRISTI.

Vfus legitimus Verbi DEI.

VECTIS DIABOLI.

Abusus Verbi DEI.

Scriptum

Scriptum est, quia Angelis suis mandavit de te. Matth. iv. 6.

Rursum scriptum est, non tentabis Dominum Deum tuum. Matth. iv. 7.

ARTICULVS I.

SERPENS-VECTIS

Congreditur cum Christo pro Victoria.

PECTACVLVM iucundum, & vtile strata-
 gema exhibetur in Euangelio hodierno,
 velut in theatro. Prodeunt duo Architec-
 ti, CHRISTUS & Diabolus. Certamen insti-
 tuitur, cuius-nam instrumentum Archite-
 cti sit validius & potentius? Christo deseruit Verbum
 DEI tanquam Vectis ad mouendum quidlibet: Diabo-
 lus illud idem, quod videri potest incredibile, astu Sa-
 tanico transformare conatur in Vectem suum, vt, &
 Christo non sit vsui & sibi, tanquam Vectis deseruiat.
 Quare hunc Diabolum, qui hodie congreditur cum
 Christo existimo esse illum, qui Isaia xxvii. vocatur
 LEIATHAN SERPENS-VECTIS: *In die illa visitabit Domi-
 nus in gladio suo duro & grandi & forti super Leuiathan Ser-
 pentem vectem.* Diabolus dicitur *Serpens* ob astutiam &
 venenum peccati quod in hominibus callidè suggestio-
 ne, irritatione, persuasione suffundit. Dicitur etiam *Ve-
 ctis*, quia ipse, vt commentatur insignis interpres, (a)
 quali Vectis plus quam ferreus obstruxit fores Inferni,

T r s &

(v) Sanchez Isa. xxvii.

& peccati (ne quis inde emergat) consequenter & conne quis eò penetrat, idque adeò fortiter & angustè, non nisi gladio DEI duro & grandi vectis ille, ad liberandum hominibus atque expeditum ingressum diffringi, ac uelli potuerit.

ACCOMMODATIVVS ad rem nostram diceretur Codæmor Vectis, quia est fabricator Vectis non vni & vitur Vecte, instrumento architectonico commo- Christum & eius discipulos, vt loco moueat, & inueniat omnia, quæ pertinent ad ædificationem Domus Sapientie. Quod intelligetis, si diligenter, attentè, & auide vt famelici solent in Quadragesimâ, quæ proponitur exhauseritis.

ARTICULUS II.

VECTIARI DIABOLI

Contra Christum astuta machinatio.

VECTIS Christi, tãquam Architecti Diuini, est VERBUM DEI purè acceptum, benè intellectum, sincerè explicatũ: At Vectis Diaboli est, Verbum DEI corruptũ, adulteratũ, malè intellectũ, peius expositũ, pessimè applicatũ, detortũ, inuersũ, id est, *Abusus VERBI DEI*. Quo creditur per se, perq; suos Ædificatores Domus Stultitiæ, fundamentũ Domus Sapientie, & quicquid ad illius ædificationem requiritur, nempe, omnè DEI legem omnia illius mandata, virtutes deniq; omnes loco mouere & evertere. Specimen eius moliminis egregiũ dedit Matth. 4. vbi agitur de Christo agente in deserto. Sed quomodo Vecte cõtrario sit occurrendũ ex èplo suo præclarissimè demonstrauit in eodẽ theatro Dominus. Diabolo propositum erat, inducere Christũ in aliquod peccatũ. Quod si effecisset, & victoriã de illo reportasset, vt vnice ex-

tabat, & sciuiſſet, q̄ maximoperè deſiderabat, an reuera,
 Chriſtus eſſet DEI Filius naturalis. Nam ſi peccaſſet, cō-
 claſſet Satan in bona formâ & figurâ dialecticè, hoc
 illogiſmo. Nullus qui peccat contra DEUM eſt, DEI Filius na-
 turalis: quia Filius DEI naturalis eſt ἀπαράγματος: impeccabilis.
 Sed hic homo peccat contra DEVM. Ergo non eſt DEI Filius natu-
 ralis. Quocirca omni vititur artificio, vt Chriſtum ad ali-
 quod peccatū cōmittendū pelliceret, ac permoueret.
 Sed quis moueat immobilem? Architectus per Vectem.
 Aſſumpſit eum Diabolus in ſanctam Ciuitatē, & ſtatuit
 eum ſuper pinnaculum Templi, & dixit ei: *Si filius DEI*
eſ, mitte te deorſum. Pinnaculum, ne hoc ignoretis, eſt faſti-
 gium & ſummitas ædificij in acumen deſinens; ſiue q̄
 veteres pinnam acutum dicerent; ſiue q̄ pinnaculis pin-
 na addi conſueuerit, quæ facili motu ventorū indicet
 flatum: q̄ genus nunc vulgo pinnaculum dicitur. Quā-
 uis autē pinnaculum in acumen vergeret, habebat tamē
 ſuam quandam planitiē, & latitudinem, vt in eā quis pe-
 dibus inſiſtere poſſet: ſicut inſiſtunt ſtructores, ac fabri,
 qui te cta reficiūt. In illo ergo culmine ſtare potuit Chri-
 ſtus, aut certè, in illo eum tenuit, & ſuſtinuit Diabolus.
 IAM verò, peccatū eſt contra DEUM vitæ auctorem ac
 dominū cōmiſſum, ſine cauſâ legitimâ, præcipitem dare
 ſe ex rupe, turri, aut pinnaculo. Id vt Chriſto perſuadeat
 ſe moueat, vt ſe præcipitet, nihil eſſe putauit effica-
 cius, quàm Verbum DEI per abuſum, ac peruerſâ inter-
 pretationē in vectē transformatum. Dicit igitur: *Si filius*
DEI eſ, mitte te deorſum: id eſt, ex pinnaculo in præceps la-
 bere; ſic enim cades in atriū Sacerdotū, ſed miraculoſo
 caſu, aut, ſi mauis, ſaltu: atq; ita oſtendes, tēpli & altaris,
 quaſi Domus tuæ Dominum, ac DEUM Te eſſe, tam Sa-
 cerdotibus, quàm Laicis: ſicq; ab iſius ſacrificij, & ado-
 rationis repoſces. Quo nitebatur peſſimus conſultor
 Chri-

Christū ad vanam sui suæq; Maiestatis ostentationē adducere. Cū videret Christū non commoueri, expedit Vectē, eumq; pedibus illi⁹ supposuit. vt solet Architectus ad transferendū lapidē: *Scriptū est enim, quia Angelus suis mandauit de te* (Luc. cap. 11. addit) *vt conseruent te, & in manibus tollent te. ne forte offendas ad lapidē pedem tuum.* Traducit hoc verbū DEI ex Psal. xc. cui⁹ exordiū: *Qui habitat in adiutorio Altissimi.* Vbi secundum sensū genuinum agitur de Angelis singulorū hominum tutelaribus: quamuis possint quilibet alij Angeli intelligi, quos DEVS ad hominum opem & salutem destinat, mittitq;.

SED, in quo consistit Abusus illius Verbi DEI, prout adhibetur à Diabolo ad mouendū Christum? Existimant SS. Chryso. Hieronym. Hilar. cōmentarijs in Matth. (a) Origenes & S. Nazianzenus (b) citasse Diabolū Scripturā fraudulēter, & falsò, detorquēdo Verbū illud DEI ad aliū, eiq; accommodando, cui secundū mentem Sacri Scriptoris non conueniebat. Psaltes enim Dauid in eo psalmo loquutus fuerat de hominibus meris, siue puris, vt loquūtur Scholastici, nō de Christo, qui erat Homo-DEUS; neq; habebat Angelū custodē, vt habēt ceteri homines, quoniā in Christo Humanitatis custos erat Diuinitas. At verò Patres alij, inter quos S. Ambros. (c) atque Remigius, (d) censent, abusū illius sententiæ haud fuisse q̄ Diabolus illā applicarit Christo, qui licet non haberet Angelum certum Custodem, habebat tamen omnes Angelicos Spiritus sibi obsequentes, suoq; seruitio, ac ministerio deputatos. Itaq; arbitrantur, propterea Diabolum fuisse abusum Verbo illo DEI, quoniam illud adhibuit detorquēdo, ad id, ad quod minimè debuisset: nempe, ad præcipationem sui, ad vanam & gloriam, ad ostentationem, ad tentandum, & contequenter,

(a) Crig. bom. 2. 4. (Naz. orat. de S. Baptif. (c) In c. 4. Luc. (d) iis ps. 90'

contemnendum DEUM. Promittit quidem eo loci DEUS Angelorum tutelam & custodiam hominibus iustis, sibi que caris, si ex virtutis præscripto operentur: ac proinde prudenter & pie agentibus, non temerarijs, præsumptuosis, & DEUM tentantibus, An non est tentare DEUM, sine ejus iussu, afflatu, impulsu, ex alto siue montis, siue ædificij, siue turris præcipitem se dare? Monuit istud sapienter S. Bernardus Sermone XIV. in Psal. XC. *Qui habitat, sic scribens. Quid mandavit, dum mandavit, ut custodiant te in omnibus vijs tuis? nunquid in precipitijs? qualis via hæc è pinnaculo templi mittere se deorsum? non est via hæc, sed ruina: &, si via, tua est, non illius.* Instat Diabolus: & Vectem suum magis promouet. perge Christe, quid cessas? in imum te conijce. quidquid moraris? eia age; aude aliquid, Te, tuo que dignum nomine. Fortasse etiam trusit Christum leniter pugno, aut fortiter cubito, cum dixit: *Angeli in manibus tollent te, ne forte offendas ad lapidem pedem tuam* Non habent quidem manus Angeli, licet eas cum corpore ex aëre formato adsumant, Manus ergo significant, per catachresin, opem, vim, ac ministerium Angelorum. Dicit itaque Dæmon: crede mihi, Christe, si te præcipitaueris, ita præsens senties Angelorum auxilium, ac si eorum manibus gestareris.

Hoc Vecte ex Verbo DEI per abusum formato Christum aggressus est Diabolus, sed illum à constantia non dimouit: nam contrario Vecte, tanquam cuneo cuneum repulit, Verbum DEI sanè intellectum adhibendo: *Rursum scriptum est: Non tentabis Dominum DEUM tuum (a)* Tentatautem DEUM, qui petit ab eo miraculum non necessarium: quale est in precipitium se sponte dantem, manibus Angelorum sustineri velle. Si hac arte Diabolum repulisset Hero Eremicola nunquam tam turpiter

T s 7

eslet

(a) Deuter. vi, 16.

esset lapsus. vt enim scribit Cassianus, (a) cùm impelleretur à Diabolo, vt quoniam sanctus habebatur, solum pane & aquâ victitans, ex alto se deijceret; suggerebe autem, non esse dubitandum, virum talem à Deo Angelorum ministerio excipiendum: itaque præcipit se in puteum, vbi miserè perijt.

(a) Cassianus Collatione 2. cap. 4.

ARTICULUS III.

ABVSVS VERBI DEI.

NUNC attendite, & animaduertite, quàm multi Diabolum Architectum stultissimum imitentur in Abusu Verbi DEI, quod tanquam Vectem vsurpant, vt se aliosque in ruinam impellant, Cauete. nam Deo maximè displicet, illiusque indignationem prouocat.

ABVSVS Verbi DEI, qui est *Vectis* Diaboli, in eo vniuersè consistit, quod adhibeatur, & detorqueatur ad id, ad quod minimè deberet. Id contingere potest varijs modis, quibus accidit multos grauitè delinquere: aliquando cum quadam ignorantia, vtinam semper inculpabili, ideoque instruendi ac monendi sunt; aliquando ex malitia merâ, instigati à pessimo Architecto Diabolo.

---

§. I. **I**N primo ordine sunt, qui advocant Verba Sacræ-Scripturæ, quæ sunt DEI, per detorsionem, ingeniosam quidem fortasse illam, sed peruersam, ad nugas, iocos, facerías, ad ludicra, ad aliorum tarpendo, mores, ad exponendos quosdam ludibrio, ad excitandum

randum risum circumstantium, ad commonendum petulcum splenem audientium, aut legentium (a) componuntur centones, non Homerici, sed Sarauici, concinnantur pasquilli, confinguntur libelli famosi, ex meris sententijs Scripturæ-Sacræ, quæ ad alium longè sensum, quàm quem habent in Diuinis paginis trahuntur, ac scurrilitati petulantis ingenij deseruiunt. Dicitur ex abrupto versiculus è Biblijs desumptus ad eliciendum semicatholici cachinum. In quo peccant aliquando grauius, quàm existimant, viri Docti, sed leuiculi; & adolescentes quidam ingeniosuli, vt sibi videntur, sed ridicularij & nugiuenduli. Quod peccatum, tanquam graue, contra religionem, ac DEO Diuinisque rebus debitam reuerentiam, execrantur Patres, Magistri Ecclesiæ, & nouissimè Concilium Oecumenicum Tridentinum, in quo Sapientissimorum totius orbis fuit confessus. Eius hoc est decretum sessione IV. de Canonicis Scripturis & vsu Sacrorum librorum. *Sacrosancta Oecumenica, & Generalis Tridentina Synodus in Spiritu Sancto legitime congregata temeritatem illam reprimere volens, quæ ad profana quæque couertuntur, & torquentur verba & sententiæ Sacra-Scripturæ: ad scurrilia scilicet, fabulosa, vana, adulationes, detractiones, superstitiones, impias, & diabolicas incantationes, diuinationes, sortes, Libellos etiam famosos, mandat, & precipit, ad tollendam huiusmodi irreuerentiam, & contemptum ne de cetero quisquam quomodolibet verba Scripturæ-Sacræ ad hæc & similia audeat vsurpare; vt omnes huius generis homines, temeratores ac violatores Verbi Dei, iuris & arbitrij pœnis per Episcopos coerceantur.*

Quæ grauissima prohibitio, satis declarat totius Synodi iudicio hunc abusum Verbi DEI esse peccatum mortale, constituens hominem temeratorem, ac violatorem

Verbi

(a) ad fabulosa, detractoria, superstitiosa, & eius generis alia

Verbi DEI. Hinc in formula examinis conscientiae, inter puncta est istud etiam: *An verba Sacra-Scriptura ad facer applicauerit?* Item. *An peccata sua Scriptura Sacra excusauerit.* Quare, nolite assuescere Academici Catholicæ Ecclesiæ, Mattis optimæ filij haud degeneres, ad rem tam seuerè prohibitam: nolite linguam ei accommodare, immò nec aures, sed potius alijs ira scurriliter loquentibus auditum cum indignatione auertite, aures occludite, expuite, horrorem ostendite, nullatenus ridere Superioribus affines sunt, qui abutuntur verbis ac ritibus Sacrosanctæ Missæ, ac ridiculè pronunciant, dum nugantur, *Dominus vobiscum: Ite missa est:* aliosque sacrificij tremendi uersiculos. Quod si ex contemptu fieret, ut ab hæreticis esset grauissimum mortale, Caue te.

§. II. IN secundo ordine abutentium Verbo DEI, tanquam *Veete diabolico*, sunt illi, qui vel ad peccatum committendum adhibent, vel ad excusandum peccatum commissum usurpant. Nihil est facilius, quam adducere sententiolam aliquam ex Codice sacro male explicatam, ac detortam ad incitandum iam præcipitè, ut crimen patret, aut, ut patratum excuset. In quo magistri fuerunt artificiosissimi sed à Cacodæmone edocti hæretici huius ac superioris æui, Lutherus, Calvinus, Zvinglius, & illorum affeclæ. Qui quicquid fuerat, eatenus in Ecclesiâ Catholicâ firmum, stabile, immobile, aggressi fuerunt loco mouere hoc *Veete Abusus Verbi DEI*, quod interpretatione prauâ ac adulterinâ detorquentes adhibebant, tum ad peccandum liberè, tum ad excusandas excusationes in peccatis. Incredibile est, non credet posteritas, non credidisse ego, nisi ipsorum-met dictis scriptisque edoctus, quanto perè simplicitati populorū illuserint, & imposuerint, ut in Septentrione, in Germaniâ, Britanniâ, Galliâ, deinde que in Bohemiâ, Vngariâ,

Polo-

Poloniã mouerunt penè vniuersa, vt inuenterent, per Abulum Verbi DEI, tanquam per Vectem Tartareum interpretationibus confectis absurdis, ridiculis, puerilibus, ac scurrilibus confectum. Quo in genere tam sunt multa, tam varia, tam in omni criminum genere diuersa, vt nunquam finem inuenirem, si singula recentere aggrederer: quare paucula tantùm adferam ad cautelam, & hæresis detestationem.

ARTICULUS IV.

INITIO hæresis Lutheranæ perruptis, vt monasteriorum, ita pudicitia claustris, homines DEO per votiuam castitatem dicati, qui immobiles censeripotuerant, minimo impulsu, transferebantur ad seculum, seu vitam secularè profugiebant è Monasterijs. vestem religiosã abijciebant, abradebant tonsurã, procabatur vix egressi claustro: mox conuolabant ad nuptias: ducebant vxores Canonici, Vicarij, Monachi, quorum dux erat Lutherus. Mirabantur plebs, populus, nobiles repentinam illam mutationem, hætenus in Ecclesiã Christi nec visam, nec auditam: & quidem in ijs, qui se profitebantur esse Euangelicos, ac facere omnia secundum Verbum DEI, consentaneè ad Euangelium. Quo ruitis mei populares? quid agitis? quis dementauit? Non dementiæ hæc signa sunt; respondebant, sed sapientiæ Euangelicæ, quã docemur, homines etiam sanctos, quales nos accipere aliquando vocationem diuinam ad Nuptias. Ad Nuptias-ne viros voto castitatis adstrictos DEO? Clericos, Sacerdotes, Monachos? ad nuptias-ne cœlibatum vsque ad mortem professos? Ita, ad nuptias. Nonne scriptum est. *Vocatus est IESUS & discipuli ad nuptias?* Ioannis secundo. Nonne scriptum est? *Ite ad exitus viarum. & quoscumq; inuenietis vocate ad nuptias.* Matt. xxii. Nonne scriptum

Quinta Pars.

V u

est

est, *Crescite, & multiplicamini, & replete terram?* Genesis primo. DEUS æternæ? quantus est iste Verbi DEI abusus? quantus in abutentibus vel stupor, vel scurrilitas? Fuêrunt Germani omnes pecudes sine intellectu, vt talibus aures darent, & fidem haberent? Nam credebant, sequebantur, conuolabant ad Nuptias: post Carolo stadium, Lutherum, similes, omnis generis Ecclesiastici: cucuabatur Monasteria hoc Vecte diabolico.

EODEM abrogabantur Ieiunia, pœnitentiæ functiones, pietatis opera; & impellebantur Christiani ad crimina quælibet, Ieiunium Quadragesimale aiebant esse contra libertatem Spiritus Christiani. Quare? scriptum est, *Permanere in carne necessarium est.* ad Philippenses primo. Qui ieiunant, inquietant, sicut olim Anchoretæ, Paulus, Antonius, Hilarion, non comedendo, nisi panis siccum, faciunt contra legem DEI. Quare? scriptum est: *Non in solo pane viuit homo,* Matth. iv. nimirum, adiungendi sunt ad panem pulli, gallinæ, perdices, ficedulæ, Nudipedes Religiosos, & ieiunantes Monachos suadebant eijciendos è regnis & Imperio, quasi facientes contra Verbum DEI. Quare? scriptum est: *Prohibe pedem tuum à nuditate, & guttur tuum a siti.* Ieremiæ secundo. O Domine! *quando Te vidimus nudum?* Matth. xxv. Auspicabatur nouum suum Euangeliû, & illius prædicatione à melle & poculis. Potantibus nobis cereuisiâ Wittenbergi creuit Euangeliû, scribit Luther in Colloquijs mensalibus. Quare? Scriptum est: *Ficus & vinea dederunt virtutem.* Ioëlis secundo, Item, scriptum est: *Oportet hoc primum fieri, sed nondum statim finis.* Luc. xxi.

Vix promulgato Quinto Euangelio, fugitiui Fratres in Germania, Gallia, Belgio, abiecta veste

(a) *Legendus Sandeus, in Hydro Hollandico, in Castigatione Coniunctura Iesuitica, in Synodo Dordrechtâ nâ.*

superiori monachali, cōparebāt in publico breuibus induiti, sine togâ, sine linea tunicâ, caligis, & thōrace visendi Quare? scriptū est: *Præcepit eisne induerentur duabus tunicis.* Marc. xvi. Item scriptū est, vt Petro in carcere mandatū *Præcingere caligas tuas & veni.* Actū xii. Destruiebant Luthera ni. & magis Caluin. stæ sepulchra & monumenta Sanctorum. Quare? scriptum est: *Va vobis, qui edificatis monumenta Prophetarum.* Luc. xi. Item, Scriptum est, *Tempus spargendi lapides, & tempus colligendi.* Ecclesiast. tertio.

Si monebantur, & post vnā alteram-ue commotionem vrgebantur ad restitutionem rei alienæ depositæ; respondebatur audacter: Nonne scriptum est, *O Timothee! depositum custodi?* primæ ad Timotheum sexto. Si fornicationes, adulteria, & plura alia peccata grauissima commissâ essent, audiebatur ad faciendum fucum populo, & animandum ad eadem patranda: scriptum est, *Nihil damnationis est in ijs, qui sunt in Christo,* ad Romanos viii. Ferunt, cū ex numero Ministrorum Verbi quidam nescio cuius pallium, domino ablatum circumferret, nec redderet, responsum fuisse: *Alter alterius onera portate, & sic adimplebitis legem Christi,* ad Galatas sexto. Cū caro pugnet contra spiritum, & multo magis Diabolus contra iustos, Quærentibus, quare consentirent carni suæ? cur non dimicarent contra tentationes? cur non se opponerent Diabolo? Responsum erat in promptu: Scriptum est, *Ego dico vobis, non resistere malo,* Matth. v. Iterum, *Esto consentiens aduersario tuo in via.* Item, *Si quis te percusserit in dexteram maxillam, præbe illi & alteram.* Matth. v. Abolebant Confessionem auricularem, in quâ peccata sponte se accusantis Sacerdoti manifestantur. Quare? Scriptum est, *Melius est nomen bonum, quam diuitia multa.* Prouerbiorum xiii. Scriptum est: *Qui custodit os suum, custodit animam suam, eodem capite.* Plura omitto.

QVIS autem esse debet fructus huius Sermonis? pro-

fectò, non risus propter absurditatem, stupiditatem
 scurrilitatem hæreticorum commiseratione pro
 quendam & lachrymis. Sed imprimis, vt caueatis quatenus
 diligentissime à Verbi DEI abusu: nunquam illud adhi
 deatis ad vana, ridicula, iocosa: nunquam illud scurrili
 ter exponatis: nunquam illud adducatis, ad excusandas
 excusationes in peccatis. Deinde, vt Deo gratias agere
 gaudeatis vobisque gratulemini, quod nati sitis, viuere
 velitis, mori exoptetis in Ecclesiâ Catholicâ, Romanâ,
 Pontificiâ, Papali, vnde dicimur glorioso titulo PATER
 TÆ, ringantur sectarij. In qua Ecclesia *Abusus* omnis Ver
 bi DEI, tanquam *Vectus Diabolicus*, grauissimè prohibetur. Sed
 verus illius ac legitimus vsus docetur, & viget, vt errare
 nõ possitis, modò illam, quæ errare non potest, audiat
 & in illam maneat, viuat, & ad finem vsq; vitæ perseueret
 tis; in qua sola est salus, vita, & ad felicem æternitatem
 resurrectio, quam omnibus vobis opto, voueo, precor.
 In Nomine Patris, & Filij, & Spiritus-Sancti. AMEN.

*Legatur Sandæus in Opusculo Mundus fallax, Commentatio
 VII. in qua exponuntur Vectes Diabolici LXXVII. & exemplis declar
 rantur. Item eiusdem Grammaticus profanus COMMENTATIO
 NE XVII.*

S E R M O X V I .

T R U L L A

ARCHITECTI CHRISTIANI.

TN Supellectile Architecti est Trulla, prout significat
 Instrumentum, quo Edificatores, aut fabri murum
 lapides in fabrica componunt, ac calcem è vase hauri
 unt, & muro injiciunt, illumq; illinunt, vt non solum
 murus pulchritudinem accipiat, sed etiam firmitatem contra tem
 pestates